

Seminář ke speciální pedagogice

Etopedie – osnova

Mgr. Petra Seget'ová, podzim 2013

Etopedie

vznik: 60. léta 20. století

- cílová skupina: děti v riziku

děti s problémy v chování

děti s poruchami chování

- zabývá se edukací, reedukací a profesní přípravou jedinců s PCHE - děti, mládež a dospělí s poruchami chování

v popředí osobnost jedince v kontextu jeho životní perspektivy (Vojtová, 2004)

Bio-psycho-sociální model!!

Porucha chování : Chování nebo emocionální reakce žáka se liší od odpovídajících věkových, kulturních nebo etnických norem a mají nepříznivý vliv na školní výkon včetně jeho akademických, sociálních, předprofesních a osobnostních dovedností.

5 charakteristik dle Bowera:

- o 1. Neschopnost učit se
- o 2. Neschopnost navazovat uspokojivé sociální vztahy
- o 3. Nepřiměřené chování a reagování v běžných podmínkách
- o 4. Celkový výrazný pocit neštěstí nebo deprese
- o 5. Tendence vyvolávat somatické symptomy ve spojení se školními problémy

Vývoj PCH dle Bowera:

- o 1. Chování jedince reaguje na problémy denního života
- o 2. Chování, jímž jedinec reaguje na krizové životní situace

- o 3. Chování, jímž se jedinec vymyká očekávání. Problematicky se přizpůsobuje změnám podmínek.
- o 4. Zafixované a opakované nevhodné chování.
- o 5. Zafixované nevhodné chování s tak výraznými symptomy, které vyžaduje segregaci.

Dítě v riziku!!!

Rizika spojená s:

- osobností
- Rodinou
- Společností
- školou

Dítě s problémem v chování

Motivace:

- žák o problému ví a často jej chce řešit, ale neví jak

Čas a intenzita:

- krátkodobé, náhodné, důsledek konfliktu

Podpora:

- cílená opatření

Dítě s poruchou chování

Motivace:

- nepřijímá normy, často nevnímá dopad

Čas a intenzita:

- dlouhodobě, opakovaně

Podpora:

- speciální intervence

Legislativa

333/2012 Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Úmluva o právech dítěte

Listina základních práv a svobod

Zákon o rodině

Zákon o sociálně - právní ochraně dětí

ADD, ADHD

- o ADD – porucha pozornosti
- o s převahou narušení pozornosti, deficit pozornosti se projevuje v zaměření na určitou činnost či podnět, tj. v oblasti selektivní pozornosti i problémy s její distribucí a nedostatečnou flexibilitou (denní snění, „vypnutí“) – tzv. hypoaktivní děti
- o ADHD – porucha pozornosti s hyperaktivitou

Šikana

Stadia Šikany (Kolář, 2011)

1. **Zrod ostrakismu** - mírné, převážně psychické formy násilí; okrajový člen skupiny se necítí dobře –neoblíbený, neuznávaný
2. **Fyzická agrese a přitvrzování manipulace** - v zátěžových situacích, kdy ve skupině stoupá napětí ostrakizovaní žáci jako hromosvod; spolužáci si odreagovávají nepříjemné pocity; manipulace přitvrzuje - první náznaky fyzické agrese
3. **Vytvoření jádra - klíčový moment** - vytváří se skupina agresorů = „úderné jádro“; spolupráce a systematickosti, nikoliv pouze náhodně, šikana nejvhodnější oběti
4. **Většina přijímá normy** - normy agresorů přijaty většinou třídy, neformální tlak ke konformitě - málokdo se dokáže postavit, i mírní a ukáznění žáci se chovají krutě
5. **Totalita neboli dokonalá šikana** - násilí jako norma pro všechny žáky- šikanování skupinovým programem - jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná

ÚSTAVNÍ VÝCHOVA

- o - **nařízena soudem**, když je výchova dítěte (3-18 let) vážně ohrožena nebo vážně narušena a jiná výchovná opatření nevedla k nápravě
- o - důvody – sociální i výchovné
- o - návrh k soudu podá sociální pracovník
- o Fce: - preventivní
- o - nápravná
- o - výchovná
- o Zařízení – DD, DDŠ, DÚ, VÚ

OCHRANNÁ VÝCHOVA

- o - **uložena soudem** pokud o výchovu není náležitě postaráno
- o - spáchá-li dítě mezi 12. – 15. rokem věku čin, za který lze dle trestního zákona uložit výjimečný trest
- o - uložena v trestním řízení mladistvému mezi 15. – 18. rokem tehdy, jestliže ochranná výchova podle rozhodnutí soudu splní svůj účel lépe než uložení trestu odnětí svobody
- o - DDŠ, VÚ

Zařízení: - dětský domov, dětský domov se školou, diagnostický ústav, výchovný ústav (středisko výchovné péče)

Zdroje

- VOJTOVÁ, V. Inkluzivní vzdělávání žáků v riziku a s poruchami chování jako perspektiva kvality života v dospělosti. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2010
- VOJTOVÁ, V. Úvod do etopedie : texty k distančnímu vzdělávání. Brno : Paido – edice pedagogické literatury, 2008
- RIEF S. F. Nesoustředěné a neklidné dítě ve škole : praktické postupy pro vyučování a výchovu dětí s ADHD. Praha : Portál, 2010

- KOLÁŘ, M. Nová cesta k léčbě šikany. Vyd. 1. Praha : Portál, 2011